καφέδες στὸ χέρι, κι' ἄκουγε τὸν κὺρ Παναγῆ, ἀπάθωσε καὶ τοῦτος τὰ φλυτζάνια καὶ τὰ νεροπότηρα, μουρμουρίζοντας, σὰν νὰ τὸν ρώτησαν :

— Δίκηο ἔχει ὁ κὺρ Παναγῆς, καλύτερα ξερὸς κι' ἀπομόναχος, παρὰ παιδιὰ στὸν κόσμο....

— Παράπονο ἔχεις καὶ σὺ ἀπὸ τὸ γυιό σου ; τοῦ εἶπε θυμωμένα ὁ Γιωργακῆς.

— Παράπονο, λέει, ἔχω ! εἶπε ὁ γέρο καφετζῆς. Καὶ τί νὰ ἔχω, ἂν δὲν ἔχω παράπονο κι' ἐγώ, κι' ἂν δὲν βαρυγκομίσω !... Γιὰ κύττα, γιὰ κύττα τί ἀπόλαψα ποὺ ἔκανα παιδιά, ποὺ δούλεψα στὸν κόσμο, ποὺ ἴδρωσα, ποὺ μόχθησα γιὰ δαῦτα !....

Καὶ ἔδειχνε τὸ κουρελιασμένο του πουκάμισο, ποὺ μὲ χονδρὲς κλωστὲς τὸ εἶχε κακοράψει μόνος του, μὲ τὰ γεροντικά του χέρια, ποὺ ἔτρεμαν. Ἔδειχνε τὴ χοντρὴ τὴν πατατούκα του, ποὺ τῆς εἶχαν πέσει τὰ κουμπιά, τὶς κάλτσες του ποὺ ἦσαν τρύπιες, τὰ χάλια του, ποὺ ξεσκλίδια πέρταν ἀπὸ πάνω του...

— Καὶ τί ἤθελες, τοῦ εἶπε πάλι μὲ θυμὸ ὁ Γιωργακῆς, ὁ γυιός σου, κοτζάμου ἄντρας, νὰ σὲ ράψῃ ;

— Ὄχι, δὲν ἤθελα αὐτό, παρὰ μονάχα τὴν καλή του γνώμη, ὅταν τοῦ εἶπα, σὰν πατέρας κι' ἐγώ : «Ἔλα, βρὲ παιδί μου, νὰ βρῆς κάνα καλὸ κορίτσι γιὰ νὰ παντρευτῆς, νὰ βάλουμε καὶ μεῖς μιὰ γυναῖκα στὸ σπίτι νὰ μᾶς περιποιεῖται καὶ τοὺς δυό». Ξέρεις λοιπὸν τί μοῦ ἀποκρίθηκε ;

— Τί ;

—«Μὲ τὰ καλά σου εἶσαι, πατέρα, ποὺ θὰ κάνω ἐγὼ ὑπηρέτριά σου τὴ γυναίκα μου !»....

Μιὰ σιωπὴ βαρειὰ ἀκολούθησε τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ γέρο Μανωλάκη. Κι' ὁ λοῦστρος, ἀκόμα κι' αὐτός, σταμάτησε τὸ γυάλισμα καὶ ἔμεινε ἀκούοντας, μὲ τὴ βοῦρτσα στὸ χέρι...

Μὰ ξαφνικὰ μιὰ δυνατὴ φωνὴ ἀκούστηκε, κι' ἕνας ἄνθρωπος τινάχτηκε κι' ἄρχισε νὰ φεύγῃ, σὰν νὰ τοῦ εἶχαν βάλει νέφτι.

— Δὲν τὴν παίρνω !... Δὲν τὴν θέλω !... Δὲν παντρεύομαι !... Καλόγηρος θὰ πάω νὰ γίνω !... Δὲν τὸ λέω τὸ «ναί» !.... Ξεφώνιζε.

Ἦταν ὁ γραμματέας ποὺ ἔφευγε, σὰν νὰ τὸν κυνηγοῦσαν. Ἔφευγε κι' ἔσκουζε :

— Δὲν τὸ λέω τὸ «ναί» ! Δὲν τὸ λέω !...

Ἔτρεχε κατὰ τὸ γραφεῖο του, μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ἑνὸς ποδιοῦ τοῦ πανταλονιοῦ του γυρισμένη καὶ τὸ ἕνα παπουτσι μονάχα γυαλισμένο....

— Ὄρσε ! γύρισε τώρα καὶ φώναξε ἄγρια στοὺς δυὸ γέρους ὁ Γιωργακῆς, ποὺ χαν σταθεῖ ἄναυδοι καὶ βλέπανε, χωρὶς νὰ καταλαβαίνουν τίποτε....

... Ὄρσε καὶ σὲ σᾶς καὶ στὰ παιδιά σας, καὶ σὲ μένα ποὺ σᾶς πέτυχα ἐδῶ !... Ὄρσε !....

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΨΑΡΙΑ ΠΟΥ... ΤΡΑΓΟΥΔΑΝΕ !...

Τί διηγοῦνται οἱ θαλασσοπόροι. Ἡ μουσικὴ τῶν ψαριῶν. Ὑποβρύχιες συναυλίες. Τυμπανοκρουσίες καὶ μουγγρίσματα. Ἡ «τρίγλη» τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν. Μιὰ ἔξυπνη, ἀλλὰ δυσκολοεφάρμοστη σκέψις. Τὸ ψάρι ποὺ κλαίει σὰν μωρό.

Ποιὸς θὰ τὸ πίστευε ὅτι τὰ ψάρια, μὲ τὰ ὁποῖα συνήθως παρομοιάζουμε τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν θέλουμε νὰ παραστήσουμε τὴν ἀπόλυτη σιωπή τους, δὲν μένουν ἄφωνα καὶ ὅτι μάλιστα ὁρισμένα ἀπ' αὐτά... κελαϊδοῦν ;

Τὴ γνώμη αὐτὴ τὴν ἐπιβεβαιώνουν ἀρκετοὶ περιηγηταὶ τῶν μακρυνῶν θαλασσῶν καὶ ἀπὸ τὶς μαρτυρίες των ἀναφέρουμε παρακάτω τὶς κυριώτερες :

Ὁ Πραϊγερ, π. χ., διηγεῖται ὅτι, ἐνῶ διέπλεε ἕναν ποταμὸ τῆς νήσου Βόρνεο, ἄκουσε νὰ βγαίνῃ μέσ' ἀπ' τὰ βάθη τῶν νερῶν μιὰ εὐδιάκριτη μουσική, ἡ ὁποία ἄλλοτε πλησίαζε κι' ἄλλοτε ἀπομακρυνόταν, ἄλλοτε ἦταν δυνατὴ καὶ βαρειὰ καὶ ἄλλοτε χαμηλὴ καὶ γλυκειά.

Ὁ ἐξερευνητὴς ἔμεινε ἐκστατικός. Θέλοντας δὲ νὰ μάθῃ τὴν προέλευσι τῆς μουσικῆς αὐτῆς, ρώτησε τοὺς ἰθαγενεῖς, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἀπήντησαν ὅτι τραγουδοῦσαν τά... ψάρια, καὶ μάλιστα ὁρισμένο εἶδος ψαριῶν.

Ὁ διάσημος θαλασσοπόρος Οὐμβόλδος πάλιν διηγεῖται, ὅτι σὲ κάποιο ταξεῖδι του στὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἄκουσε μιὰ περίεργη μουσική, ἡ ὁποία ἔμοιαζε σὰν νὰ προήρχετο ἀπὸ ἤχους αὐλῶν καὶ τυμπάνων καὶ ἡ ὁποία διήρκεσε δυὸ ὧρες περίπου, προκαλῶντας τὸν τρόμο στοὺς ναῦτες του. Τοὺς ἤχους αὐτοὺς τοὺς προκαλοῦσαν διάφορα ψάρια, ἄγνωστα στὶς δικές μας θάλασσες.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ Τζὼν Βάϊτ ἀναφέρει ἐπίσης, ὅτι παρετήρησε τὸ ἴδιο φαινόμενο στὸ Καμπότζ. Ἐνῶ ταξείδευε ἄκουσε ξαφνικὰ ἤχους καμπάνας, κουασμοὺς βατράχων, μουγκρίσματα ἀγελάδας !...

Ὁ ἰθαγενὴς διερμηνεύς του, τὸν ὁποῖο ρώτησε γιὰ τὸ ἀλλόκοτο αὐτὸ φαινόμενο, τοῦ ἐξήγησε ὅτι ἡ περίεργη αὐτὴ συναυλία ὀφείλοται σὲ μερικὰ μεγάλα καὶ στρογγυλὰ ψάρια, τὰ ὁποῖα προσκολλῶνται ἐπάνω στὶς πέτρες μὲ τὸ στόμα τους καὶ τρίζοιν δυνατὰ τὰ δόντια τους, παράγοντας ἔτσι διαφόρους ἤχους.

Στὶς ὄχθες τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀμερικῆς, ὑπάρχει ἕνα εἶδος ψαριῶν, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται «Ταμποῦρι» καὶ τὰ ὁποῖα βγάζουν ἕνα δαιμονιόδη ἦχο, ποὺ φτάνει σ' ἀρκετὰ μεγάλη ἀπόστασι.

Ἐπίσης, κατὰ τὴ μαρτυρία τοῦ ἐξερευνητοῦ Θόμσον, στὰ γλυκὰ νερὰ τοῦ Ρίο Μάτζ καὶ τοῦ Ρίο Μολένο τῆς Ἀφρικῆς, ὑπάρχουν μερικὰ ψάρια ποὺ... τραγουδοῦν καὶ γι' αὐτὸ ὀνομάζονται ἀπ' τοὺς ἐγχωρίους «Μουσικοὶ» ἢ «Σειρῆνες».

Ἕνας ἄλλος περιηγητής, ὀνόματι Δεμέσλ, ὁ ὁποῖος ἐπέρασε κάποτε τὸν πορθμὸ τοῦ Γομέτζ, περιγράφει ὡς ἑξῆς μιὰ.... ἰχθυοσυναυλία ποὺ ἄκουσε ἐκεῖ:

«*Καθένα ψάρι*, γράφει, *παράγει μονάχα μιὰ νότα, ἀλλὰ διαφορετικὴ κάθε φορὰ καὶ ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ποικίλων αὐτῶν ἤχων σχηματίζεται μιὰ μοναδικὴ κακοφωνία !*

«*Τὰ ψάρια ποὺ ψάλουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ὀνομάζονται ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς «Μαχοϊράν», ἔχουν μῆκος ἑνάμισυ μέτρο, εἶνε ὑποπράσινα κατὰ τὸ χρῶμα καὶ γύρω ἀπὸ τὸ στόμα τους φέρουν κοντὰ μουστάκια*».

Ἀλλὰ καὶ στὶς δικές μας θάλασσες ὑπάρχει ἕνα ψάρι ποὺ ὀνομάζεται «Τρίγλη» καὶ παράγει ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ νεροῦ ἕναν ἦχο, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἰσχυρό.

Κάποιος μάλιστα φυσιοδίφης συνέλαβε τὴν ἰδέα νὰ μεταχειρισθῆ αὐτὸ τὸ ψάρι ὡς «κράχτη» γιὰ τὸ ψάρεμα, ὅπως γίνεται καὶ μὲ τὰ πουλιά. Ἀλλὰ ἡ ἰδέα αὐτὴ ἐγκατελείφθη, γιατὶ ἦταν δύσκολη στὴν ἐφαρμογή της.

Ὑπάρχοιν ὅμως καὶ ἄλλα ψάρια, τὰ ὁποῖα ἂν δὲν κελαϊδοῦν, παράγουν ὅμως ἕναν ἦχο ποὺ διαψεύδει τὴ γνωστὴ φράσι περὶ τῆς σιωπῆς των.

Μεταξὺ τούτων συγκαταλέγεται καὶ τὸ ψάρι, τὸ ὁποῖο εἶνε γνωστὸ μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ ὀνομασία «Ἔνυδρος ἡ ἀλεκτορίς», τὸ ὁποῖο ἀνεβάζει κατὰ διαλείμματα τὸ κεφάλι του ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ βγάζει μιὰ φωνὴ θρηνητική, παρόμοια μὲ μικρὸ ποὺ σκούζει...

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΔΟΥΜΑ ΠΑΤΡΟΣ

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους ὁ Δουμᾶς εἶχεν εὐεργετήσει, ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, τοῦ φέρθηκαν μὲ τὴν πιὸ μαύρη ἀχαριστία. Τοῦ ἔκανε συνεπῶς μεγάλη ἐντύπωσι ἡ εὐγνωμοσύνη κι' ἡ ἀγαθότης μερικῶν ἀνθρώπων.

Κάποτε, παρακάλεσε τὸν γραμματέα του νὰ πάῃ ἕνα γράμμα στὸν κριτικὸ Φιορεντίνο καὶ νὰ περιμένῃ νὰ πάρῃ ἀπάντησι. Ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα, ὁ γραμματεύς του τοῦ ἔφερε τὴν ἀπάντησι. Ὁ Δουμᾶς τὴν ἐδιάβασε, καὶ γυρίζοντας πρὸς τοὺς φίλους του τοὺς εἶπε :

—Νὰ ἕνας ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἔσωσα ἀπὸ τὴ φτώχεια, τὸν ὁποῖον εὐεργέτησα μὲ κάθε τρόπο. Ἔ, λοιπόν, θὰ τὸ πιστέψετε; Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὅταν τοῦ ζητῶ νὰ μοῦ κάνῃ κανένα χατῆρι... δὲν μοῦ τὸ ἀρνεῖται ποτέ !...

***

Προσπαθοῦσαν κάποτε νὰ παρηγορήσοιν τὸν Δουμᾶ γιὰ τὸ θάνατο ἑνὸς συγγενοῦς του, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσε ὑπερβολικά.

—Εἶνε περιττὸν νὰ μὲ παρηγορῆτε, ἀπάντησε ὁ Δουμᾶς. Τὸ γεγονὸς, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ κάμω κι' ἀλλοιῶς στὴν περίστασι αὐτή, μὲ παρηγορεῖ ἀρκετά...

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Ἡ τυραννία τῶν μεγαλοψυχῶν ἀνδρῶν, εἶνε χειρότερη ἀπὸ τὴν τυραννία τῶν βασιλέων.

Φρειδερῖκος Β'

— Εὐτυχισμένοι λαοὶ ποὺ δὲν ἔχουν ἱστορία καὶ ἡ δημοκρατίες ποὺ δὲν ἔχουν μεγάλους ἄνδρας! Βαλτοὺρ

—Γιὰ νὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους, πρέπει νὰ ζήσῃ μαζύ τους σὲ καιρὸ ἐπαναστάσεως.
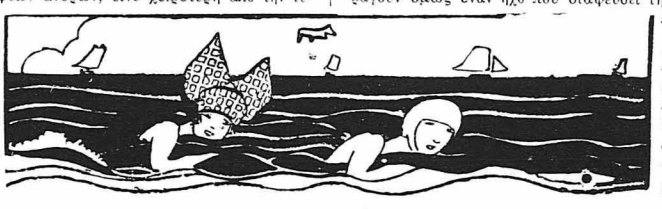
Κα Στάελ